

Oud-Hollandse poppenkastscènes

De poppenkastscènes met *Jan Klaassen*, *Katrijn* en de *baby*, met de *generaal*, met de *beul* en met de *Dood* zijn eeuwenoud en internationaal. Het spel wordt met *handpoppen* gespeeld. Per land zijn er kleine variaties. Zo is de *Dood van Pierlala* als ‘strekhal’ typisch Nederlands.

Potsenmakers

Jan Klaassen, de hoofdfiguur van de Nederlandse volkspoppenkast, is in de zeventiende eeuw ontstaan. Hij vertoont verwantschap met de Franse *Polichinelle*, *Mr Punch* uit Engeland en de Duitse *Kasperl*. De stamvader van deze potsenmakers is de Italiaanse *Pulcinella*.

Jan Klaassenspel

In de achttiende en negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw werd het Jan Klaassenspel ook met *marionetten* uitgevoerd. Deze bewegen zich – omdat ze aan *draden* hangen – veel trager dan handpoppen en kunnen ook geen fikse klappen uitdelen. Maar ze hebben andere mogelijkheden: ze kunnen bijvoorbeeld door de lucht vliegen, en sommige marionetten zijn erop gemaakt om spectaculaire trucs uit te voeren.

Attributen

In de volkspoppenkast worden vaste *attributen* gehanteerd, zoals de *knuppel* en de *koekenpan*. De meeste attributen zijn veel te groot in verhouding tot de poppen, soms ook te klein, zoals het galgje. Dit draagt sterk bij aan het slapstickkarakter van het spel.

Soortgelijke voorstellingen worden ook nu nog gegeven in het Europese volkspoppentheater.

De vertoonde poppenkastscènes met handpoppen en marionetten zijn geschilderd door *Hetty Paërl*.